

cagaixes, cagaixa, cagall, cagalló, cagament, cagamenta, cagandúrria, caganer, caganera, caganeria, cagarada, caguerada, cagarrada, cagarina, cagarines, cagarella, cagareles, cagarelles, cagarellada, cagarellina, cagarellós, cagarellussa, cagarot, cagarota, cagarro, cagarrilla, cagarrulles, cagarrita, cagarruta, cagarrar-se, cagarrella, cagarri, caguerra, cagarricó, cagarró, cagarrós, cagarrixa, cagarullo, cagarussa, cagassa, cagatins, cagatori, cagatxoles, cagó, càgola, cagola, caguèles de cabra, cagolla, caguèlis, caguera, cagueroles, cagueta, caguètxes, caguètxo, concagar, concagar-se, concagat, culcagat, esconcagat, encagarrat, escagarrat, escaguixar-se, escagassada, escagaixada, escagar, escaguix, escaguixada, escagallar, escagarellat, escagarrissat, escagarolar, escagarrinar, escagarrinar-se, escagarrussar, cagacalces, cagacalçons, cagadimoni, cagadubtes, cagadir, cagafaves, cagafems, cagaferro, cagaferrat, cagaferrar-se, cagafocs, cagafotres, cagalatxa, cagaloca, cagamànecs, cagamenja, cagamiques, cagamuixa, cagamoixa, cagamuja, cagamuga, cagamotxo, cagamutxo, catapúcia, cataprusa, caganaies, cagandanes, caganiu, cagaparet, cagapoquet, caga-ràbies, caga-rossins, caga-sal, cagasselles, caga-sucs, cagatinta, cagatió, cagatrepa, cagatripa. Càgue-la. Càngonla.

Cagarnera, V. cadenera

+CAGOT, 'leprés' [«en 1700 el Papa Inocencio XII concede una bula de indulgencias y privilegios a los hermanos de la cofradía de San Lázaro de Morella, que tenían obligación de asistir a los *cagots*», Supl. n.º 27 a la revista morellana «Vallivana, Cronología», a. 1962, p. 48], mot no estrany del tot al català si bé essencialment bearnès (> fr.) i basc *agote* (> cast.), sobre l'origen del qual veg. DCEC 35 I, 54b21ss., i rv, 906a47 (cf. DECH).

Caguèlis, caguera, caguerada, caguerot, caguerris, càguila, V. càgue-la (supra), V. cagar

CAI, 'ganxo per estrènyer la ventrera del ruc', ribag. = bearn. *cay* (DCEC I, 76b9), provinent, com aquest, del ll. tardà *CAJA* 'espècie de maça o bumerang', veg. l'article *cayado* del DCEC; d'una forma anàloga a l'arag. *gayata* [DAut.], i al basc. *suletif* i roncalès *gaiato, -atu*, «instrument en fer qui sert à remuer la braise» es manlevaren, en qualitat d'aragonèsismes o basquismes pastorals, els cat. *gaiata* [c. 1490, R. de Corella], *gaiato* [doc. vigatà de 1490, AlcM; cançoner de Nadal p. p. Romeu i Figueres] (no està descartat, però, que es tracti de mossarabismes, tant i més que de manlleus pirinencs; duplicat: «*callada* o *gayato*: baculus, scipio; ~ *petita*: bacillus; «*callada* o *gayato de pastor*: pedum» (1507, Busa-Nebr. B-II-2.4-7).

Caia, V. caio Caic (embarcació, *caychs* 1640, cita d'AlcM, s. v. *caych*), del turc *qāiq*, veg. DCEC, s. v. *caique Càicaba, V. caicó*

+CAICÓ, val. (Valls de Segó, Llíria, Vilamarxant,

Font de la Figuera, 1962, avui més aviat topònim o pre-topònim que veritable apel·latiu) 'lledoner', *càicaba* (forma xurra, sobretot de la comarca sogorbina, que a penes arriba a entrar en territori ling. català), de l'ar. *qaiqab* 'lledoners', veg. DECH, s. v. *càicaba*.

Caid, V. alcaid Caient, caiguda, V. caure

Caiman (sauri) [1803, Bclv.; 1877, Atl.], del cast. *caimán*, mot antillà per al qual veg. DCEC I, 576b.

Caimà, -ment, terrassà, pagès, cf. *escamnar (escaimat)*.

CAIO, CAIA, adj., 'bonic, formós', mot afectiu popular, probablement degut a un encreuament d'*escaient* amb el cat. antic *aprovençalat gai, gaia*, pròpiament 'alegre', que els trobadors usaren molt en la forma *gaia*, aplicat a la dona, amb un valor aproximadament igual al d'*atractiva, escaient*'. □ 1.ª doc.: c. 1880, DAG., DBal.

No en recordo ús literari anterior als de P. Coromines (1928-33): «El Doctor Alfarràs i Viver no parava de dir: —Que és *caia* aquesta dona! Però jo diria que ja la coneixia d'una altra vegada» (*Pigmalió*, cap. 12, p. 167), «l'Enriqueta, la *caia* hortolana del mocador de pita, murmurava que no podia aviar el carro ---» (*Prometeu*, cap. 11, I, p. 184). Coromines era alhora barceloní i empordanès lingüísticament: coincideix, doncs, en ell la localització que donen al mot el DAG. (barc.), i la d'AlcM a l'Empordà, Selva i Lluçanès.¹

¹ «Probablement del cast. [!] *gayo*», diu AlcM. Frase confusionària, que no té gaire sentit, puix que no existeix pròpiament tal mot en castellà, encara que s'hi hagi usat algun cop amb consciència del seu caràcter foraster, veg. DCEC II, 711-4, per a la història i origen del mot occità.

CAIRE, del ll. QUADRU *'el quadrat', 'la pedra escairada'*. □ 1.ª doc.: fi S. XIII, Lluçl.

«A figura de triangle són abastants tres *caires* conjunts, per iguals mesures», *Libre de Contemplació*, 165.19; «c-1 dit loc d'Efeso és lo monument en què monsényer Joan Evangelista se mès --- e 'l jorn de sant Esteve --- comença a exir del monument aquell, qui és de quatre *cayres* --- e nou forats --- manna d'arena trida de cascun ---», Muntaner.¹

Es repeteix sovint en la llengua antiga la frase del tipus *ésser fet* (o *ésser*) a *quatre caires, a tres caires*, o semblant, en què no sempre queda ben clar si es tracta només de les arestes de l'angle sortint entre dues cares d'un políedre, o d'aquestes cares mateixes comprenent-hi l'angle sortint que les descomparteix; com que en llatí es tractava d'això últim, i en els futurs descabdellaments semàntics i nous matisos que el mot va prenent en la nostra llengua es tracta més aviat d'allò primer, hem de considerar que els dos matisos complementaris convisqueren també en català, si bé amb tendència dominant per al primer, però sense esborrar-se la petjada del segon, que hi